

Bijlage III

Onderzoeksrapport: hoe beoordelen stembureauleden (werken met) het nieuwe stembiljet?

1 juli 2024

Onderzoeksrapport: hoe beoordelen stembureauleden (werken met) het nieuwe stembiljet?

Rapport

1 juli 2024

Inhoud

De respondenten	6
Resultaten - Evaluatie tellen	8
Resultaten - Evaluatie training en instructiemateriaal	12
Resultaten - Evaluatie taken en werkzaamheden	15

Onderzoeksverantwoording

Onderzoeksvraag

Hoofdvraag: wat zijn de effecten van het gebruik van het nieuwe stembiljet op de uitvoerbaarheid voor stembureauleden en tellers?

Subvragen:

- of en in welke mate vonden de stembureauleden het tellen van de nieuwe stembiljetten eenvoudiger dan het tellen van de huidige stembiljetten?
- hoe waarden de stembureauleden de training en het instructiemateriaal?
- wat is de impact van het gebruik van het nieuwe stembiljet op de werkzaamheden van stembureauleden en tellers?

Respondenten

n=1146 / n=432

1146 stembureauleden tijdens de Europees Parlementsverkiezing 2024 in vijf experimenteer- gemeenten en 432 in vijf referentiegemeenten.

Toelichting:

- Experimenteergemeenten: Tynaarlo, Borne, Midden Delfland, Alphen aan den Rijn en Boekel.
- Referentiegemeenten: Zoeterwoude, Westland, Bladel, Oldenzaal en Leusden.

Methode

Kwantitatief online onderzoek.

Toelichting:

Stembureauleden werden na afloop van de verkiezingsdag online benaderd met de vragenlijst.

Dataverzameling

7 t/m 25 juni 2024.

Toelichting:

- De vragenlijst voor experimenteergemeenten bestond uit 16 vragen.
- De vragenlijst voor referentiegemeenten bestond uit 14 vragen.

Over de presentatie van de resultaten: gekozen voor afronding.

- De tabellen en staafdiagrammen in deze rapportage geven per onderdeel de **resultaten in percentages** weer.
- Voor de leesbaarheid zijn de percentages **afgerond op hele getallen**.
- Daardoor kan het voorkomen dat tabellen optellen tot **soms 101% of soms 99%**.

De respondenten

Wie vulden de vragenlijst in?

Experimenteergemeenten n=1146 stembureauleden

- Tynaarlo n=246
- Borne n=75
- Midden Delfland n=69
- Alphen aan den Rijn n=705
- Boekel n=51

Eerder stembureaulid of teller	Percentage
Eerste keer	16%
1 – 4 keer eerder	45%
5 keer of meer	39%

Rol	Percentage
Stembureaulid	47%
Plaatsvervangend voorzitter	10%
Voorzitter	12%
Ik heb alleen geteld	31%

Experimenteergemeenten n=432 stembureauleden

- Zoeterwoude n=30
- Westland n=229
- Bladel n=66
- Oldenzaal n=80
- Leusden n=27

Eerder stembureau lid of teller	Percentage
Eerste keer	7%
1 – 4 keer eerder	46%
5 keer of meer	47%

Rol	Percentage
Stembureau lid	52%
Plaatsvervangend voorzitter	2%
Voorzitter	18%
Ik heb alleen geteld	28%

Resultaten - Evaluatie tellen

Overzicht resultaten ervaringen met het tellen

Dit deel van de rapportage bevat achtereenvolgens:

- analyse van degenen die bij het tellen waren betrokken.
- de waardering van **alle tellers** hoe het tellen in het algemeen is verlopen, met een vergelijking tussen experimenteer- en referentiegemeenten.
- de waardering van **alle tellers** per onderdeel (vouwen, sorteren, ect), met een vergelijking tussen experimenteer- en referentiegemeenten.
- de waardering van **alleen de tellers in experimentergemeenten die eerder hebben geteld**, met een vergelijking tussen het nieuwe en het huidige stembiljet.

Wie waren bij het tellen van de (nieuwe en huidige) stembiljetten betrokken?

Om te bepalen hoe de stembureauleden het tellen van de nieuwe stembiljetten hebben ervaren is eerst uitgevraagd of de respondent bij het tellen was betrokken. Alleen de mensen die ook geteld hebben, kregen vervolgens vragen over het tellen. Dat gebeurde zowel in de experimenteergemeenten als in de referentiegemeenten.

Experimenteergemeenten	n	Percentage
Totaal aantal tellers	1.075	100%
Alleen geteld	358	33%
Geteld en stembureaulid	717	67%

Referentiegemeenten	n	Percentage
Totaal aantal tellers	404	404
Alleen geteld	120	120
Geteld en stembureaulid	284	284

Experimenteergemeenten	n	Percentage
Totaal aantal tellers	1.075	100%
Waarvan instructie gevolgd	1.022	95%
Waarvan geen instructie gevolgd	53	5%

Referentiegemeenten	n	Percentage
Totaal aantal tellers	404	100%
Waarvan instructie gevolgd	392	97%
Waarvan geen instructie gevolgd	12	3%

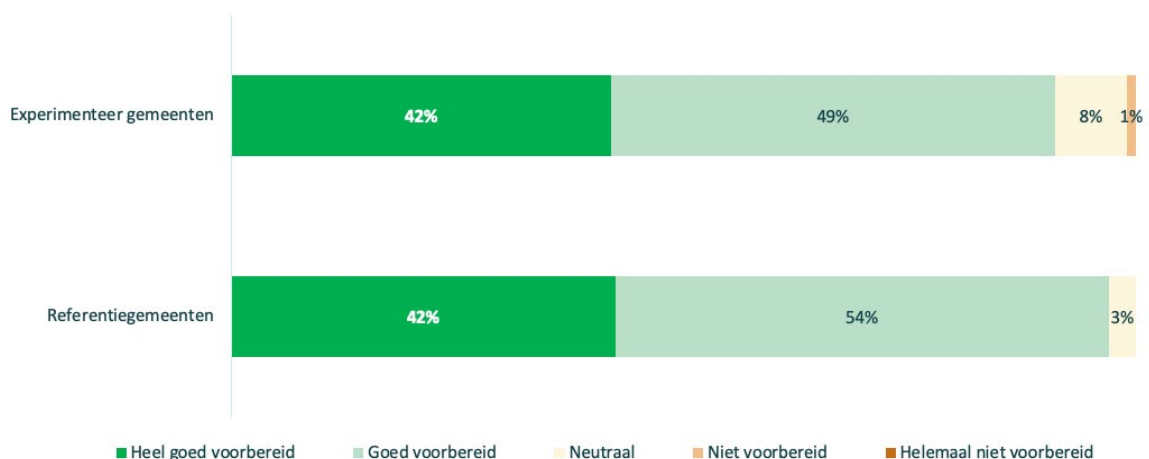
In hoeverre voelden tellers zich voorbereid op het tellen?

Experimenteergemeenten vergeleken met referentiegemeenten

De meeste tellers en stembureauleden die hebben geteld, hadden vooraf instructie gekregen over de manier waarop werd geteld. Op de vraag in hoeverre zij zich voorbereid voelden op het tellen, antwoordde het overgrote deel 'goed' of 'zeer goed'. Binnen de experimenteergemeenten antwoorden iets meer mensen neutraal op de vraag hoe goed zij zich voorbereid voelden: 8% tegenover 3% in de referentiegemeenten.

Voelde u zich tijdens het tellen voorbereid?

Basis: experimenteer (n = 1.075), referentie (n=404)

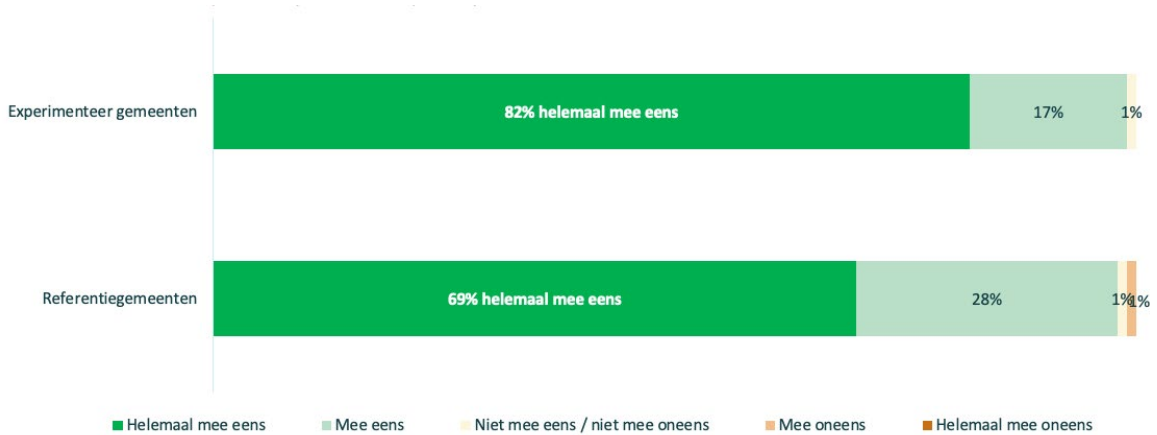
Hoe vinden tellers dat het telproces in hun gemeente is verlopen?

In totaal

We vroegen degenen die bij het tellen van stembiljetten waren betrokken in experimenteer- en referentiegemeenten om hun reactie op de stelling 'Het stemmen met het (nieuwe) stembiljet is goed verlopen'. Bijna iedereen is het eens met deze stelling. Wel is men binnen experimenteergemeenten meer uitgesproken positief: daar is 82% van de respondenten het helemaal eens met de stelling, tegen 69% in de referentiegemeenten.

In hoeverre bent u het eens met de volgende stelling: Het tellen van de stemmen met het nieuwe stembiljet is goed verlopen

Basis: experimenteer (n = 1075), referentie (n=404)

Per onderdeel van het telproces

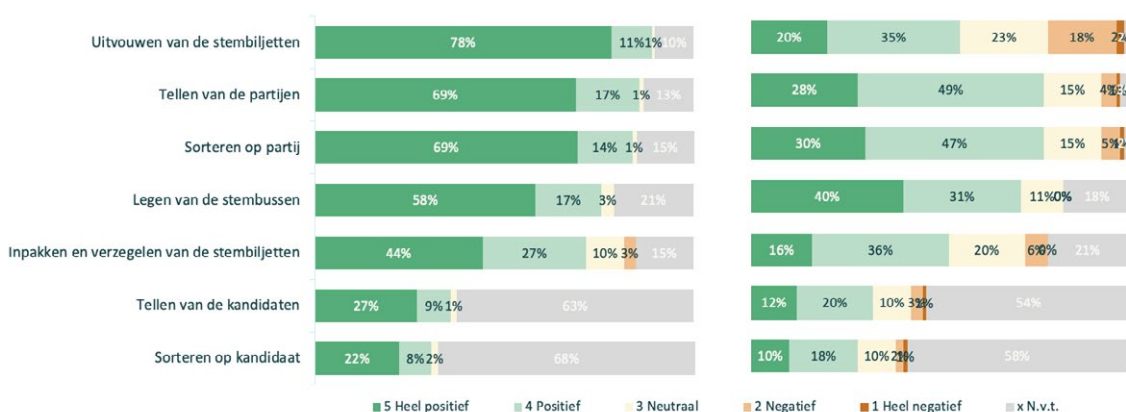
We vroegen tellers de verschillende onderdelen van het telproces te beoordelen op een schaal van 1 (heel negatief) tot 5 (heel positief). Op alle onderdelen is de score in de experimenteergemeenten positiever. Dat geldt vooral bij het uitvouwen, het tellen van de partijen en het sorteren op partij.

Hoe beoordeelt u het telproces? U kunt per onderdeel een cijfer tussen de 1 en de 5 geven. Waarbij een 1 heel negatief is en een 5 heel positief. Was u niet betrokken bij een of meer van de genoemde taken? Dan klikt u bij die taak 'x N.v.t.' aan.

Basis: experimenteer (n = 1075), referentie (n=405)

Experimenteergemeenten (%)

Referentiegemeenten (%)

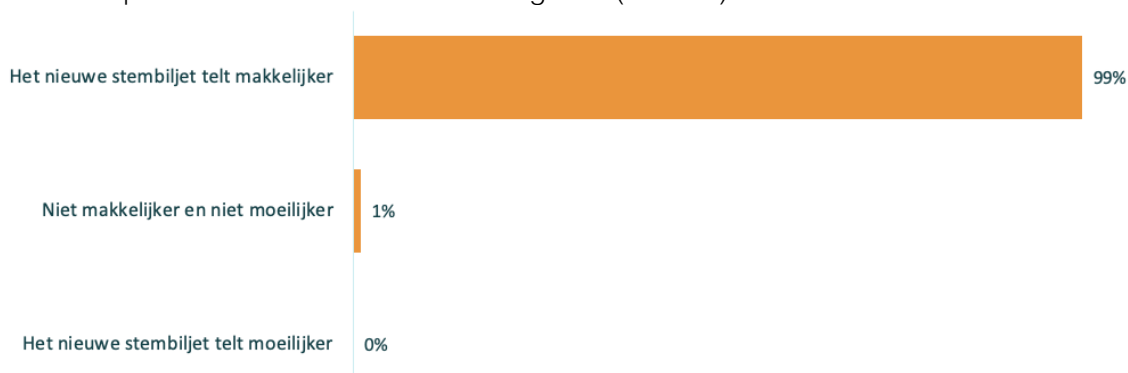

Vergelijking nieuwe met huidige stembiljet

We vroegen tellers in de experimenteergemeenten die bij vorige verkiezingen ook hadden geteld een vergelijking te maken tussen het nieuwe en het huidige stembiljet. Bijna iedereen (ruim 99%) van hen geeft aan dat het nieuwe stembiljet makkelijker telt.

Wat vond u van het telproces met het nieuwe stembiljet vergeleken met het vorige stembiljet?

Basis: experimenteer en eerder stemmen geteld (n = 945)

Resultaten - Evaluatie training en instructiemateriaal

Overzicht ervaringen met training en instructiemateriaal

Dit deel van de rapportage bevat achtereenvolgens:

- een overzicht van de stembureauleden die de vragen over de training en het instructiemateriaal hebben beantwoord.
- de waardering voor de **papieren Instructie voor stembureauleden** (alleen in de experimenteergemeenten).
- de waardering voor de **training** die stembureauleden hebben gevolgd, met een vergelijking tussen experimenteer- en referentiegemeenten.

Wie hebben de vragen over training en het instructiemateriaal beantwoord?

Alleen de stembureauleden kregen vragen over de training die is gegeven, en over het instructiemateriaal dat ze vooraf hadden ontvangen. Degenen die aangaven dat ze alleen hadden geteld, hoefden deze vragen niet te beantwoorden.

Experimenteergemeenten	n	Percentage
Totaal aantal stembureauleden	788	100%
Stembureaulid	534	68%
Voorzitter	136	17%
Plaatsvervangend voorzitter	118	15%

Referentiegemeenten	n	Percentage
Totaal aantal stembureauleden	312	100%
Stembureaulid	224	72%
Voorzitter	79	25%
Plaatsvervangend voorzitter	9	3%

Experimenteergemeenten	n	Percentage
Totaal aantal stembureauleden	788	100%
Eerste keer	100	13%
1 – 4 keer eerder	324	41%
5 keer of meer	364	46%

Referentiegemeenten	n	Percentage
Totaal aantal stembureauleden	312	100%
Eerste keer	17	5%
1 – 4 keer eerder	116	37%
5 keer of meer	179	57%

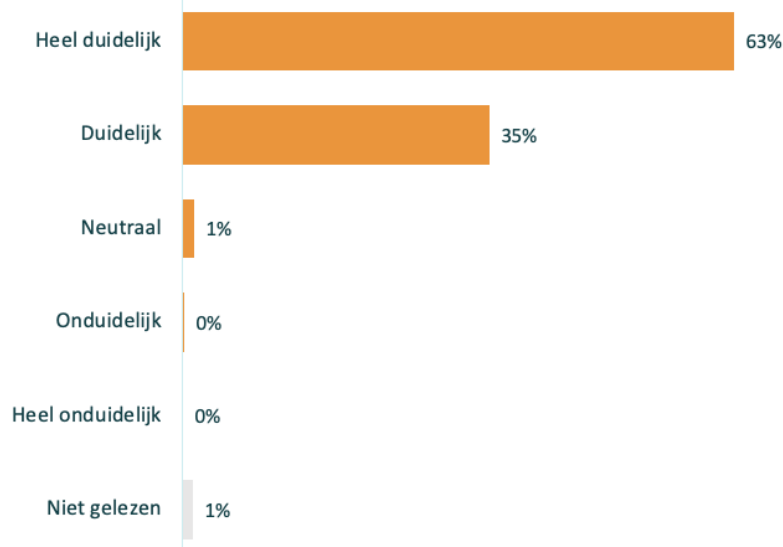
Wat vinden stembureauleden van de training en het instructiemateriaal?

Papieren handleiding ‘Instructie voor stembureauleden’

Vrijwel ieder stembureaulid in de experimenteergemeenten vindt de gegeven uitleg over het nieuwe stembiljet in de papieren handleiding duidelijk of heel duidelijk. (In de referentiegemeenten is deze uitleg niet verspreid).

U heeft in de weken voor de verkiezing de handleiding ‘Instructie voor stembureauleden’ ontvangen over uw taken als stembureaulid. Daarin werd ook uitleg gegeven over het nieuwe stembiljet. Wat vond u van de uitleg over het nieuwe stembiljet in

Basis: (n = 788)

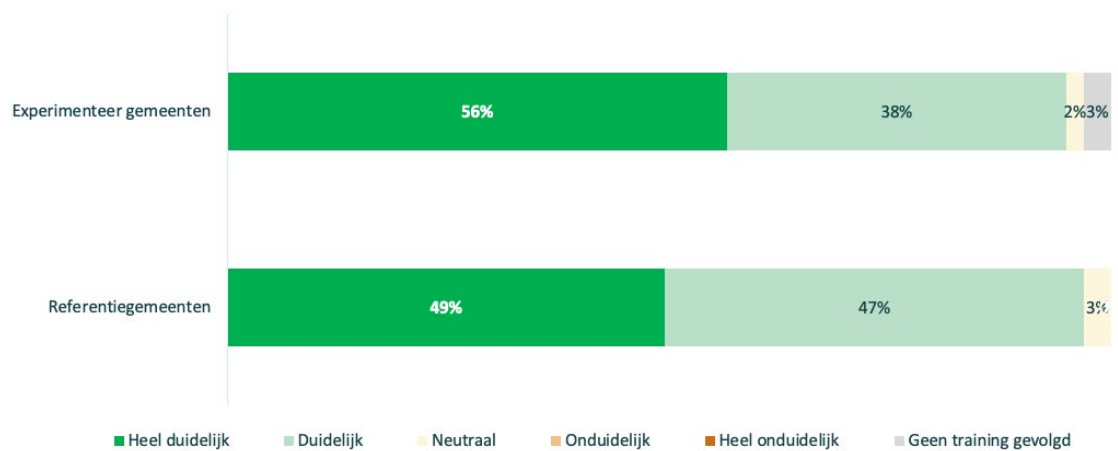
Wat vinden stembureauleden van de training en het instructiemateriaal?

De training

De gevolgde training wordt in zowel de experimenteergemeenten als in referentiegemeenten als (heel) duidelijk beoordeeld.

U heeft in de weken voor de verkiezing training gekregen over het (nieuwe) stembiljet. Wat vond u van deze training?

Basis: experimenteer (n = 788), referentie (n=312)

Resultaten - Evaluatie taken en werkzaamheden

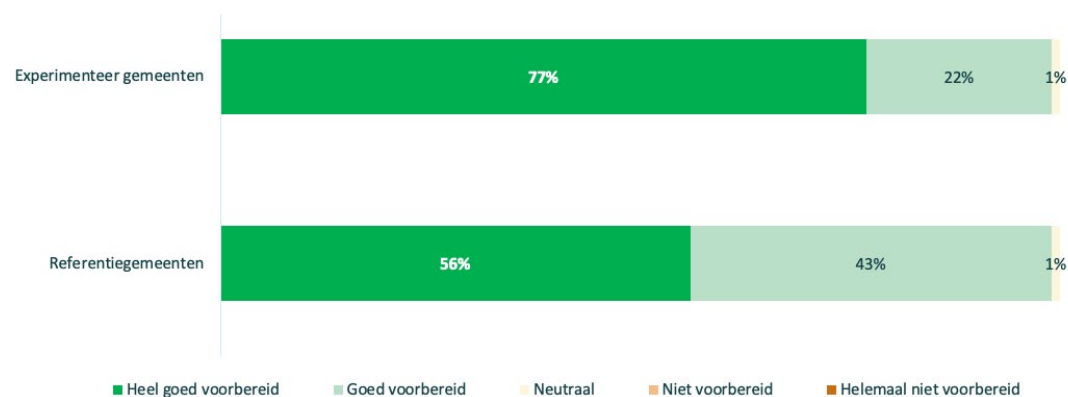
In hoeverre voelen stembureauleden zich goed voorbereid op hun taken?

Experimenteergemeenten vergeleken met referentiegemeenten

Bijna alle stembureauleden vinden dat ze (zeer) goed zijn voorbereid op hun taken als stembureaulid. De stembureauleden in experimenteergemeenten zijn daar meer uitgesproken over: 77% vindt dat hij of zij heel goed is voorbereid, tegenover 56% in de referentiegemeenten.

Hoe vindt u dat u als stembureaulid bent voorbereid op de taken die bij dat (nieuwe) stembiljet horen?

Basis experimenteer (n = 788), referentie (n=312)

In hoeverre vinden stembureauleden dat ze hun taken konden uitvoeren?

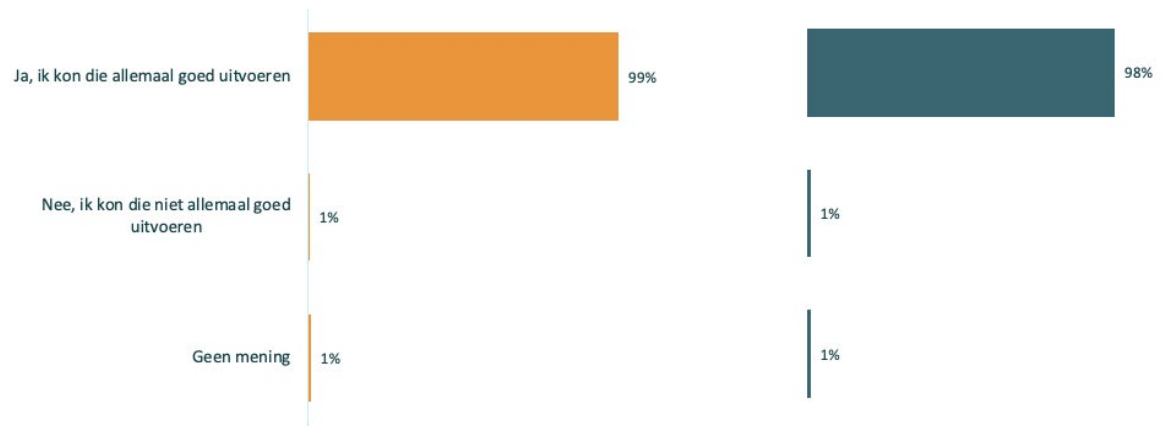
Experimenteergemeenten vergeleken met referentiegemeenten

Bijna alle stembureauleden vinden dat ze hun taken goed konden uitvoeren.

Er is geen verschil tussen experimenteer- en referentiegemeenten.

Als stembureau lid heeft u verschillende taken. Kon u deze taken voor uw gevoel allemaal goed uitvoeren?

Basis: experimenteer (n = 788), referentie (n=312)

Alleen experimenteergemeenten

Stembureauleden in de experimenteergemeenten geven aan de taken die horen bij het nieuwe stembiljet (heel) goed uit te kunnen voeren. Maar voor het begeleiden van kiezers bij gebruik oefenmateriaal geldt een kanttekening: bijna een derde van de stembureauleden heeft deze taak niet gedaan.

Bij het nieuwe stembiljet horen ook nieuwe taken voor u als stembureaulid. In hoeverre kon u deze extra taken voor uw gevoel goed uitvoeren? U kunt per taak een cijfer tussen de 1 en de 5 geven. Waarbij een 1 heel slecht is en een 5 heel goed. Was u niet.

Basis: (n = 788)

